

Reverse factoring på agendaen

De fleste som arbeider med regnskap, kjenner begrepet «factoring», men ikke alle er like kjent med reverse factoring. Bruken av reverse factoring har vært økende over tid og reiser en rekke regnskapsmessige spørsmål. IFRS IC ga i desember 2020 en uttalelse i form av en agendabeslutning om flere av disse spørsmålene.

Cand.oecon./siviløkonom
Robert Madsen
Executive Director EY

Reverse factoring

Reverse factoring innebærer normalt en avtale mellom tre parter: kjøper, leverandør og en finansinstitusjon, hvor det normalt er kjøper som initierer avtalen. Avtalen innebærer at leverandør kan få betaling fra finansinstitusjonen før forfall på kundefordringen, mens kjøper gjør opp leverandørgjelden med en betaling til finansinstitusjonen ved forfall, eller i noen tilfeller også senere. Når finansinstitusjonen betaler leverandøren, før denne mottar betaling fra kjøper, påtar finansinstitusjonen seg kjøpers kredittrisiko. Avtalen innebærer derfor at leverandør i praksis kan låne til kjøpers kredittrisiko, noe som er gunstig dersom kjøper har bedre kredittverdighet enn selger.

Økt aktualitet

Ulike «supply chain financing»-ordninger har økt i popularitet over tid, og reverse factoring er kanskje den av disse som har fått størst utbredelse. Dette har bidratt til at IASBs fortolkningsorgan, IFRS IC, har fått spørsmål om slike ordninger. I vurderingen ble det tatt utgangspunkt i reverse factoring-ordninger hvor en finansinstitusjon påtar seg å betale til leverandøren før eller på forfall, og kjøper påtar seg

Aktuelt om finansiell rapportering

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale spørsmål om finansiell rapportering. Det vil kunne være nye standarder eller tolkninger fra IASB eller NRS, men også relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, eller kommentarer til andre relevante utviklings-trekk med betydning for norske foretaks finansielle rapportering.

En regnskapsfaglig spesialistgruppe i EY er forfattere av spalten. Dette nummerets spalte er forfattet av cand.oecon. og siviløkonom Robert Madsen. Robert Madsen er tilknyttet den nordiske IFRS-desken i EY og er medlem av EYs globale IFRS-gruppe for finansielle instrumenter.

å betale til finansinstitusjonen på samme tidspunkt som leverandør får betalt, eller senere.

Spørsmål til vurdering

I agendabeslutningen ble det fra kjøpers perspektiv spurt om:

- hvordan et selskap skal presentere forpliktelser til å betale for varer og tjenester som er mottatt når de relaterte fakturaene er gjenstand for reverse factoring; og
- hvilke opplysninger et selskap må gi om reverse factoring.

Når det gjelder det første spørsmålet, ble både presentasjon i balanse og i kontantstrømoppstilling vurdert.

Presentasjon i balansen

IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap* angir at «leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser» skal presenteres separat i balanseoppstillingen. Dette basert på at de av art og funksjon er

tilstrekkelig forskjellige fra andre forpliktelser. Videre krever IAS 1 at et selskap skal presentere ytterligere, eller splitte eksisterende, regnskapslinjer når dette er relevant for forståelsen av selskapets finansielle stilling.

Et selskap må derfor fastslå om forpliktelser som er del av reverse factoring-ordninger skal presenteres i balansen som leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser, som andre finansielle forpliktelser, eller på en egen regnskapslinje separat fra andre poster i balansen.

IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler* beskriver at leverandørgjeld er «forpliktelser til å betale for mottatte eller leverte varer eller tjenester som er fakturert eller formelt avtalt med leverandøren». Videre beskrives det i IAS 1 at «kortsiktige forpliktelser, for eksempel leverandørgjeld ... er en del av arbeidskapitalen som benyttes i foretakets ordinære driftssyklus». IFRS IC konkluderer

derte derved med at et selskap skal presentere en finansiell forpliktelse som leverandørgjeld bare når den:

- representerer en forpliktelse til å betale for varer eller tjenester;
- er fakturert eller formelt avtalt med leverandøren; og
- er del av arbeidskapitalen som benyttes i selskapets ordinære driftssyklus.

IAS 1 krever at et selskap presenterer poster av forskjellig art eller med forskjellig funksjon separat med mindre de er uvesentlige, mens aggregering av poster i en regnskapslinje er tillatt når det ikke forringer forståelsen av selskapets finansielle stilling. Forpliktelser som er del av en reverse factoring-ordning, presenteres derfor som del av leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser bare når disse forpliktelsene har tilsvarende art og funksjon som leverandørgjeld. Forpliktelsene presenteres separat når størrelsen, art og funksjon til disse forpliktelsene gjør separat presentasjon relevant for forståelsen av selskapets finansielle stilling, hensyntatt forpliktelsesens beløp, art og tidsprofil. Det ble pekt på at det i denne vurderingen er relevant å ta hensyn til forhold som hvorvidt det er stilt ytterligere sikkerhet som ledd i ordningen og hvorvidt vilkår for forpliktelser som er del av ordningen avviker fra vilkår som gjelder for leverandørgjeld som ikke er del av ordningen.

Fraregning av leverandørgjeld

Fraregning av finansielle forpliktelser skal vurderes ut fra prinsippene i IFRS 9 *Finansielle instrumenter*. Dersom reverse factoring medfører at leverandørgjeld skal fraregnes og ny forpliktelse innregnes, er det ut fra vurderingene ovenfor vanskelig å se at ny forpliktelse skal kunne kvalifisere som leverandørgjeld.

Presentasjon i kontantstrømpstillingen

Kontantstrømmene i en reverse factoring-ordning klassifiseres typisk enten som kontantstrømmer fra driftsaktivi-

teter eller kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter. I agendabeslutningen pekes det på at klassifisering i balansen kan gi hjelp til klassifisering i kontantstrømpstillingen. Klassifisering som leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser i balansen trekker i retning av presentasjon som driftsaktivitet i kontantstrømpstillingen. Andre klassifiseringer i balansen indikerer klassifisering som finansieringsaktivitet.

I agendabeslutningen pekes det på at transaksjoner som ikke medfører bruk av kontanter eller kontantekvivalenter, er ekskludert fra kontantstrømpstillingen. Det skal derfor opplyses om finansieringstransaksjoner uten bruk av kontanter eller kontantekvivalenter andre steder i regnskapet. Det pekes imidlertid på at i den grad det er inngående og utgående kontantstrømmer ved factoring av en faktura i en reverse factoring-ordning, skal disse kontantstrømmene presenteres i kontantstrømpstillingen. Fra praksis observeres det at enkelte selskaper anser forholdet mellom selskapet og finansinstitusjonen som et agent/prinsipalforhold. En slik vurdering vil innebære at finansinstitusjonen betaler leverandøren på selskapets vegne, og kan innebære reklassifisering fra drift til finans når finansinstitusjonen betaler leverandøren. Agendabeslutningen sier ikke noe om hvilke situasjoner som kan gi grunnlag for innarbeiding av kontantstrømmer, og derved heller ikke om en slik tilnærming kan forsvares etter IFRS.

Opplysninger om reverse factoring

IFRS IC peker på at reverse factoring kan medføre likviditetsrisiko som følge av at selskapets forpliktelser blir konsentrert hos én finansinstitusjon, fremfor hos en diversifisert gruppe av leverandører. Et selskap kan dessuten gjøre seg avhengig av utvidet betalingstid i reverse factoring-ordninger, noe som vil kunne gi selskapet problemer med å gjøre opp sine forpliktelser ved forfall dersom finansinstitusjonen skulle trekke seg fra avtalen. IFRS 7 *Finansi-*

elle instrumenter – opplysninger angir at et selskap skal gi opplysninger som gjør det mulig for brukere av finansregnskapet å vurdere arten og omfanget av risiko, inkludert likviditetsrisiko, som oppstår fra finansielle instrumenter.

IAS 7 *Oppstilling over kontantstrømmer* angir dessuten krav om å opplyse om endringer i forpliktelser som skyldes finansieringsaktiviteter, både de som gir kontantstrømmer og endringer som ikke påvirker kontantstrømmene. Disse opplysningene vil være relevante for forpliktelser knyttet til reverse factoring dersom kontantstrømmene fra disse er, eller vil bli, klassifisert som kontantstrømmer knyttet til finansieringsaktiviteter.

Selskapene må anvende skjønn for å fastslå om ytterligere opplysninger er påkrevd. I denne sammenheng viste IFRS IC til at IAS 1 krever opplysninger om skjønnsutøvelse, som vil kunne være aktuelt vedrørende presentasjon i både balansen og kontantstrømpstillingen. Videre ble det påpekt at reverse factoring-ordninger vil kunne ha vesentlig effekt på selskapets regnskaper, og at et selskap i tråd med IAS 1 skal gi opplysninger i den utstrekning som er relevant for forståelsen av finansregnskapet.

IFRS ICs agendabeslutning

IFRS IC konkluderte med at prinsippene og kravene i IFRS gir en tilstrekkelig basis for å vurdere spørsmålene som ble reist. IFRS ICs agendabeslutning gir likevel nyttig innsikt i de regnskapsmessige vurderingene.